

LOKALNI AKCIJSKI NAČRT ZA ENERGETSKO REVŠČINO

Pomurje, SLOVENIJA

Avtor: Tomislav TKALEC

december 2014

CO-FUNDED BY

Co-funded by the
Intelligent Energy Europe
Programme of the European Union

PARTNERS

www.reach-energy.eu

*Dokument je nastal kot del aktivnosti drugega delovnega paketa (WP2) projekta **REACH (Zmanjšaj rabo energije in spremeni navade)**, ki je sofinanciran s strani programa Evropske unije Inteligentna Energija Evrope.*

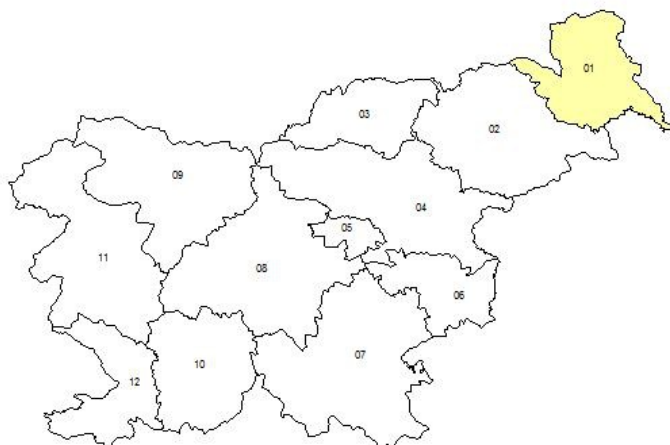
KAZALO

1. UVOD.....	4
1.1 NAMEN AKCIJSKEGA NAČRTA.....	5
2 PODATKI O ENERGETSKI REVŠČINI V POMURJU.....	5
3. DELEŽNIKI, POVEZANI Z ENERGETSKO REVŠČINO.....	11
4. CILJNE SKUPINE.....	12
5. AKCIJSKI NAČRT.....	13

1. UVOD

Pomurska regija je ena od dvanajstih statističnih regij Slovenije. Je najbolj severovzhodna, ravninska in kmetijska regija. Prevladujoča dejavnost je poljedelstvo. Odročna lega in slabe prometne povezave neugodno vplivajo na gospodarski položaj regije. Ta se odraža v nizkem BDP na prebivalca in v visoki stopnji registrirane brezposelnosti. Obsega 1.337 km², povprečna starost prebivalcev pa je 43,3 leta (podatek za 2012). V Pomurju živi 117.005 prebivalcev in 45.255 gospodinjstev. Povprečna število članov gospodinjstva v Pomurju je 2,6.

Slika 1: Pomurska statistična regija - na sliki označena z rumeno barvo

Vir: SURS

Energetska revščina postaja v Sloveniji in v Pomurju vse bolj pereč problem, saj rast cen energije prehiteva rast dohodkov prebivalstva. Tako so v gospodinjstvih prvega dohodkovnega kvintila¹ izdatki za energijo v stanovanju zadnja leta strmo narasli in so leta 2010 predstavljali že 17,4 % vseh razpoložljivih sredstev posameznega gospodinjstva (v letu 2000 13,1%)².

- 1 Dohodkovni kvintili predstavljajo gospodinjstva, razporejena po velikosti njihovega razpoložljivega dohodka. Prvi kvintil predstavlja 20% gospodinjstev z najnižjimi dohodki; peti pa 20% gospodinjstev z najvišjimi dohodki.
- 2 Statistični urad RS: http://www.stat.si/novica_prikazi.aspx?id=5164

1.1 NAMEN AKCIJSKEGA NAČRTA

Osnovni namen dokumenta je definirati deležnike, ciljne skupine in vrste aktivnosti, ki se bodo izvajale na področju Pomurja. Akcijski načrt vključuje tudi časovnico, ki bo v pomoč pri izvajanju aktivnosti za zmanjševanje energetske revščine.

Poleg tega so v dokumentu zbrani dostopni podatki in informacije o regiji, predvsem relevantni socialni, ekonomski in energetski indikatorji, ki vplivajo na razširjenost problematike energetske revščine.

2 PODATKI O ENERGETSKI REVŠČINI V POMURJU

V tem delu dokumenta so predstavljeni socialni, ekonomski in energetski indikatorji za področje Pomurja, ki vplivajo na pojavnost energetske revščine. Podatki za državno raven, skupaj z relevantno statistiko o energetske revščini, so prikazani v dokumentu "*Poročilo o nacionalni situaciji na področju energetske revščine*"³. Ker ni ustreznih podatkov o energetske revščini za regionalne ravni, so v tem dokumentu predstavljeni zgolj dostopni indikatorji, ki prikazujejo regionalno sliko. Če želimo podrobneje preučevati energetske revščino (na državni ravni), je smiselno uporabiti tudi zgoraj omenjeno poročilo.

Obseg stanovanjskega fonda

Leta 2011 je bilo po podatkih Statističnega urada RS⁴ v Sloveniji 844.656 stanovanj. V Pomurski regiji je 48.268 stanovanj⁵.

Povprečna velikost stanovanj

Povprečna površina stanovanja v Sloveniji je 79,6 m² (STAT⁶, podatki za leto 2011). V Pomurju so povprečna domovanja nekoliko večja kot na državni ravni (86,4 m²), ker gre v veliki večini primerov za tradicionalne enodružinske hiše v ruralnem okolju, torej v nemestnih naseljih.

Tabela 1: Velikost stanovanja (v %), podatki za 2002

	Do 20 m ²	21-40 m ²	41-60 m ²	61-80 m ²	81-100 m ²	Nad 101 m ²
Slovenija	1,4	13,4	25,8	27,2	17,5	14,6
Pomurje	1,9	11,7	20,8	21,6	20,3	23,8

Vir: SURS

3 REACH, 2014: Poročilo o nacionalni situaciji na področju energetske revščine. Dostopno na: http://reach-energy.eu/wordpress/wp-content/uploads/2014/11/D2.2-Focus_Sl.pdf

4 Statistični urad RS: http://www.stat.si/novica_prikazi.aspx?id=4771

5 Statistični urad RS: <http://www.stat.si/PrikaziDatoteko.aspx?id=5930>

6 Statistični urad RS: http://www.stat.si/novica_prikazi.aspx?id=4771

BDP na prebivalca

Opazen je pad BDP na prebivalca, ki se dogaja vse od leta 2008, kar sovpada s pričetkom finančne krize. Pomurje ima drugi najnižji BDP na prebivalca med vsemi regijami, še posebej je očitni zaostanek za Osrednjeslovensko regijo, ki je imela BDP na prebivalca v letu 2012 kar 24.170 EUR.

Tabela 2: BDP na prebivalca (v EUR)

	2008	2009	2010	2011	2012
Slovenija	18.420	17.349	17.320	17.610	17.172
Pomurje	11.909	11.415	11.367	11.948	11.872

Vir: SURS

Povprečni dohodki

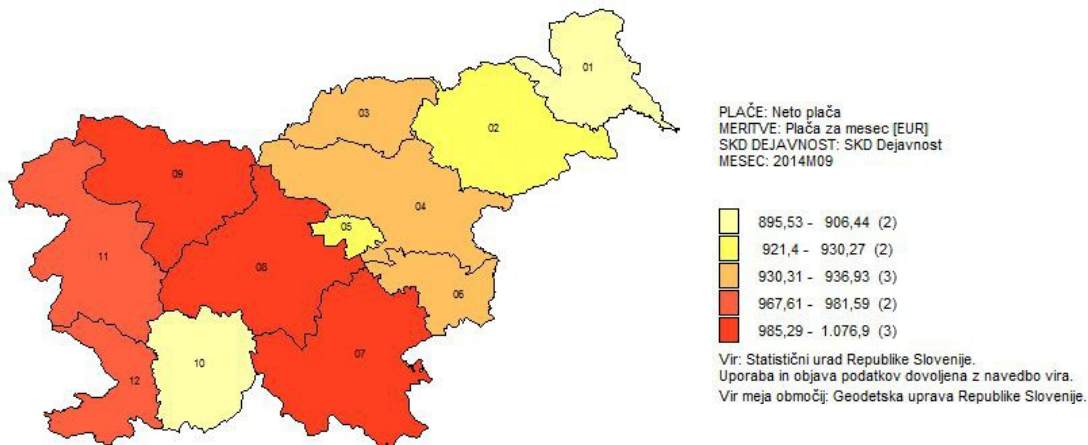
Povprečne neto plače v Sloveniji iz leta v leto sicer minimalno rastejo, vendar so še vedno pod 1000 EUR na mesec. Primerjalno med regijami, ima Pomurska regija druge najnižje plače.

Tabela 3: Povprečne mesečne plače za mesec september v vsakem letu (v EUR)

	2010	2011	2012	2013	2014
Slovenija	963,84	978,20	972,73	983,30	994,31
Pomurje	874,88	881,20	889,17	887,37	906,44

Vir: SURS

Slika 2: Povprečne mesečne plače po regijah za september 2014, Pomurje je št. 1

Vir: SURS

Stopnja brezposelnosti in delovne aktivnosti

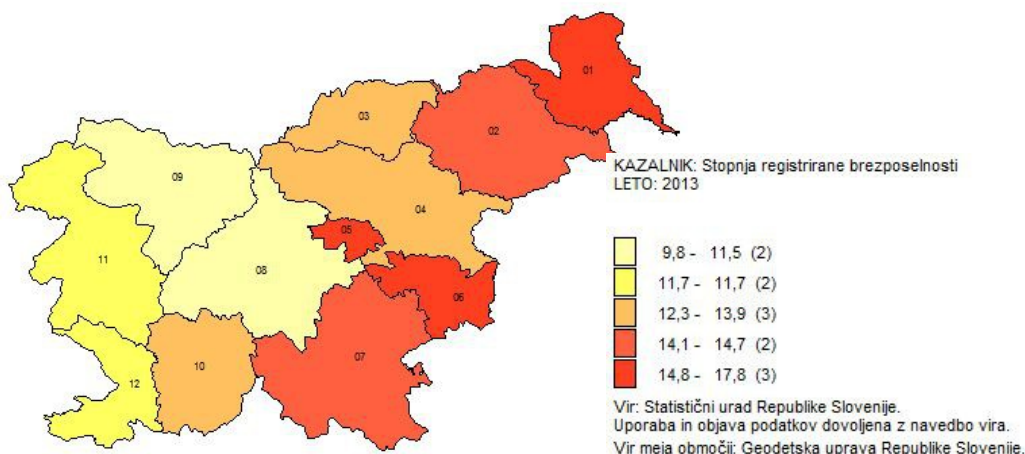
Podatki o stopnji registrirane brezposelnosti kažejo, da ta iz leta iz leto raste. Leta 2013 je bilo brezposelnih 13,1% aktivnih prebivalcev Slovenije. Pomurska regija beleži najvišjo stopnjo brezposelnosti, kar 17,8%. Tudi delež delovno aktivnega prebivalstva je najnižji med vsemi 12 regijami.

Tabela 4: Stopnja registrirane brezposelnosti glede na delež aktivnega prebivalstva

	2009	2010	2011	2012	2013
Slovenija	9,1	10,7	11,8	12	13,1
Pomurje	15,9	19	18	17,3	17,8

Vir: SURS

Slika 3: Stopnja registrirane brezposelnosti, za 2013, Pomurje je št. 1

Vir: SURS

Tabela 5: Stopnja delovne aktivnosti med aktivnim prebivalstvom (v %)

	2009	2010	2011	2012	2013
Slovenija	60,5	58,8	58,1	57,4	-
Pomurje	55,4	52,5	53,2	51,2	-

Vir: SURS

Stopnja tveganja revščine in število oseb pod pragom revščine

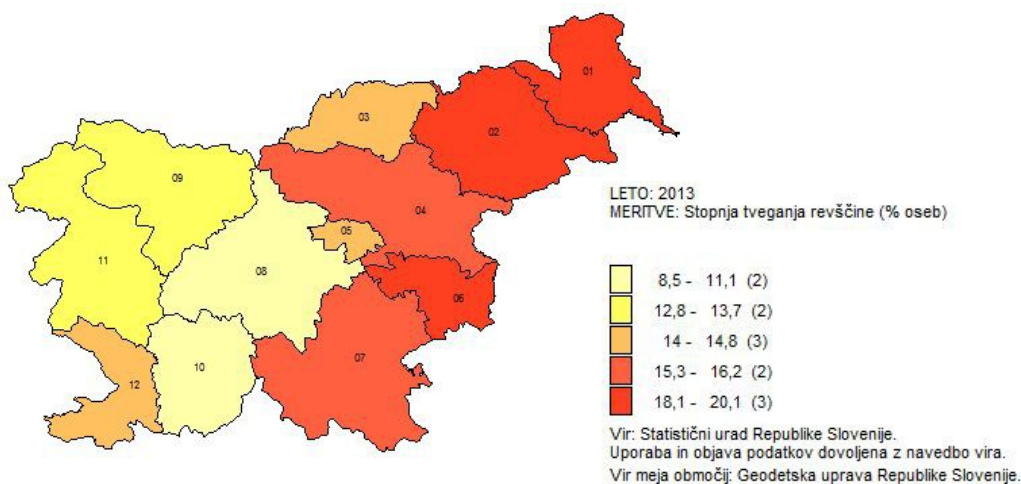
Stopnja tveganja revščine predstavlja odstotek oseb, ki živijo pod pragom revščine. Pod pragom revščine so osebe, ki živijo v gospodinjstvih z razpoložljivim dohodkom, nižjim od 60% mediane ekvivalentnega razpoložljivega dohodka v državi. Stopnja tveganja revščine se v Sloveniji iz leto v leto viša. Pomurska regija je druga najslabša med 12 regijami glede na kazalnik stopnje tveganja revščine.

Tabela 6: Stopnja tveganja revščine in število oseb pod pragom revščine

	2009	2010	2011	2012	2013
Stopnja tveganja revščine (v % oseb)					
Slovenija	11,3	12,7	13,6	13,5	14,5
Pomurje	18,8	21,2	20,6	19,2	19,9
Število oseb pod pragom tveganja revščine					
Slovenija	223.000	254.000	273.000	271.000	291.000
Pomurje	22.000	22.000	22.000	21.000	23.000

Vir: SURS

Slika 4: Stopnja tveganja revščine, Pomurje je št. 1

Vir: SURS

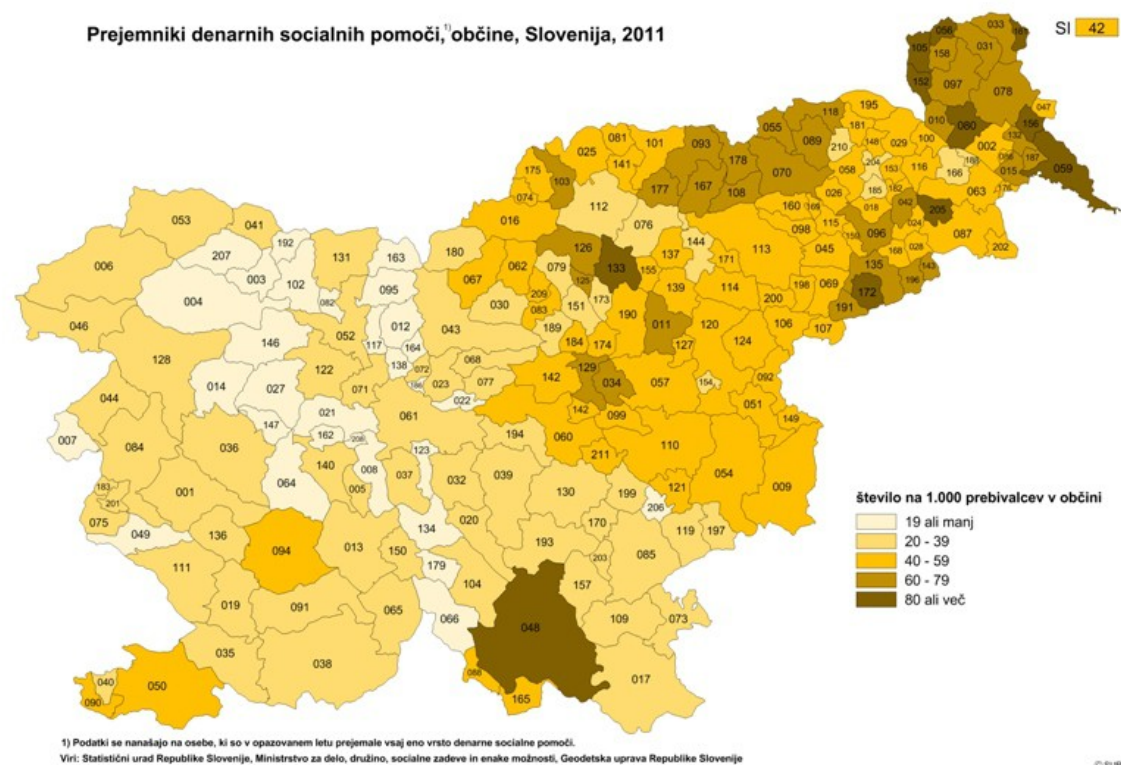
Prejemniki denarne socialne pomoči

Denarna socialna pomoč je namenjena tistim posameznikom, ki si sredstev za zagotavljanje minimalnih življenjskih potreb v višini, ki omogočajo preživetje, ne morejo zagotoviti zaradi okoliščin, na katere sami ne morejo vplivati. Povprečna vrednost državnih pomoči v letu 2013 je bila 253,29 EUR⁷. Celovite statistike na tem področju ni, podatki o številu različnih prejemnikov denarne socialne pomoči

7 MDDSZ: http://www.mddsz.gov.si/si/uveljavljanje_pravic/statistika/denarna_socialna_pomoc/

so na voljo za leto 2010 (94.000 prejemnikov⁸) in 2011 (86.000 prejemnikov⁹). Geografsko gledano je bilo največ prejemnikov denarnih socialnih pomoči na 1.000 prebivalcev v občinah vzhodnega dela države, v pomurski (66,2/1.000 prebivalcev) in podravski statistični regiji.

Slika 5: Prejemniki denarnih socialnih pomoči po občinah, 2011

Vir: SURS

Viri ogrevanja

Najažurnejši podatki o virih ogrevanja gospodinjstev za posamezne regije so na voljo zgolj za leto 2002, kar pomeni, da so deloma zastareli. Vendar jih lahko vseeno uporabimo kot indikator stanja in značilnosti regije. Za Pomursko regijo z večinoma individualnimi hišami v nemestnih naseljih je značilno predvsem individualno ogrevanje na lesna goriva in kurilno olje.

8 Statistični urad RS: <http://www.stat.si/obcinevstevilkah/Vsebina.aspx?leto=2012&ClanekNaslov=SocialnaDenarnaPomoc>

9 Statistični urad RS: <http://www.stat.si/obcinevstevilkah/Vsebina.aspx?leto=2013&ClanekNaslov=SocialnaDenarnaPomoc>

Tabela 7: Viri ogrevanja gospodinjstev za Pomurje, Popis 2002

	Mestna naselja	Nemestna naselja	Skupaj
Premog, premogovi briketi	432	1.803	2.235
Lesna goriva	1.749	20.426	22.175
Kurilno olje	5.788	14.021	19.809
Elektrika	681	461	1.142
Zemeljski plin	640	347	987
Daljinsko	632	0	632
Kotlarna za nekaj sosednjih stavb	2497	0	2497
Stanovanje ni ogrevano	155	2.145	2.300
Drugo	173	536	709
Skupaj ¹⁰	11.680	34.191	45.871

Vir: SURS

3. DELEŽNIKI, POVEZANI Z ENERGETSKO REVŠČINO

Deležniki predstavljajo vse potencialne organizacije in institucije, ki bi lahko pomagali v kampanji promocije in izbire energetske revnih gospodinjstev, pri katerih se izvaja energetske svetovanje, ali kako drugače sodelovali pri projektu.

Potencialni deležniki:

- Lokalna energetska agencija Pomurje (LEA Pomurje),
- Centri za socialno delo (Murska Sobota ter potencialno Lendava),
- lokalne in regionalne socialne organizacije (Karitas in Rdeči Križ),
- občine v Pomurju (Murska Sobota ter ostale manjše občine),
- lokalna društva upokojencev,
- Srednja poklicna in tehniška šola Murska Sobota,
- drugi deležniki na regionalni ravni (Zavod za zaposlovanje, Ljudska univerza Murska Sobota...).

Že identificirani deležniki

Večina od predstavljenih potencialnih deležnikov je že bila identificirana in kontaktirana. Z večino je že tudi vzpostavljeno sodelovanje:

¹⁰ Seštevek virov ogrevanja se ne sklada nujno s skupnim številom stanovanj, saj je lahko v določenih stanovanjih prisotnih več virov ogrevanja

- LEA Pomurje (so partnerji projekta; sodelovali bodo pri vseh ključnih aktivnostih);
- Center za socialno delo Murska Sobota (so priskrbeli prijave gospodinjstev),
- lokalne in regionalne socialne organizacije (Karitas in Rdeči Križ v Murski Soboti seznanjena s projektom),
- Srednja poklicna in tehniška šola Murska Sobota (bo vključena v usposabljanje in prakso dijakov).

4. CILJNE SKUPINE

Glede na cilje projekta REACH, se je potrebno osredotočiti na dve ciljni skupini:

- gospodinjstva, ki se soočajo z energetske revščino,
- šole, učitelji in učenci.

Gospodinjstva, ki se soočajo z energetske revščino, so glavna ciljna skupina projekta, saj jih je potrebno v času trajanja projekta obiskati 400 ter pri njih izvesti energetske svetovanje. Specifični namen obiskov je analiza porabe energije in vode, svetovanje za zmanjšanja rabe energije ter dodelitev naprav za varčevanj z energijo in vodo. Cilj je z izvedenimi ukrepi znižati njihove letne stroške.

Šole, učitelji in učenci so druga ciljna skupina. Za uspešno in učinkovito izvedbo projekta je potrebno z njimi vzpostaviti partnerski odnos, saj bodo učitelji sodelovali pri usposabljanju dijakov, slednji pa bodo v sklopu prakse izvajali energetske svetovanje v gospodinjstvih.

5. AKCIJSKI NAČRT

Tabela 8: Akcijski načrt s časovnico predvidenih aktivnosti

Aktivnost	2014	2015	2016	2017
Dogovor o vključitvi šole v projekt	September			
Dogovor s CSD-ji za novačenje gospodinjstev in promocija obiskov – prva sezona	Maj-	-april		
Dogovor s šolo o izvedbi usposabljanja – prva generacija		April-junij		
Vključitev občin v projekt (praksa dijakov – prva generacija)		Marec-september		
Izvedba usposabljanja za dijake (in učitelje) – prva generacija		september		
Izvajanje obiskov (prva generacija) – 100 obiskov		September-december		
Evalvacija obiskov – prva sezona		Oktober-	-februar	
Podelitev priznanj dijakom – prva generacija		December-	-april	
Promocija obiskov (CSD-ji, letaki) – druga sezona			Avgust-november	
Dogovor s šolo o izvedbi usposabljanja – druga generacija			April-junij	
Vključitev občin v projekt (praksa dijakov – druga generacija)			Marec-september	
Izvedba usposabljanja za dijake (in učitelje) – druga generacija			september	
Izvajanje obiskov (druga generacija) – 100 obiskov			September-december	
Evalvacija obiskov – druga sezona			Oktober-	-januar
Podelitev priznanj dijakom – druga generacija			December-	-februar
Pomoč dijakom pri izvajanju obiskov in po končanih obiskih		September-		-januar
Eventualna pomoč gospodinjstvom po izvedenih obiskih		September		-januar
Promocija projekta v lokalnih medijih	December-			-marec
Dogovarjanje s šolo (in občinami) o trajnostni obliki izvajanja prakse energetskega svetovanja			Januar-	-marec
Dogovarjanje z občinami o potencialnih strukturnih rešitvah			Januar-	-marec
Potencialni novi partnerji za novačenje gospodinjstev		avgust-december		

Partnerji

Focus, društvo za sonaraven razvoj, Slovenija

www.focus.si

DOOR – Društvo za oblikovanje održivog razvoja, Hrvaška

www.door.hr

EAP – Energy Agency of Plovdiv, Bolgarija

www.eap-save.eu

MACEF – Makedonski center za energetska učinkovitost, Makedonija

www.macef.org.mk

Sofinancirano s strani

Sofinancirano s strani Evropske komisije v okviru programa "Intelligent Energy Europe"

Projekt REACH se izvaja s finančno podporo Evropske komisije. Za vsebino te publikacije so izključno odgovorni avtorji. Vsebina te publikacije ne odraža nujno stališča Evropske komisije.

Za več informacij o Evropski komisiji: www.ec.europa.eu